

TRUNG TÂM CON NGƯỜI VÀ THIÊN NHIÊN

□ Số 24 H2, Khu đô thị mới Yên Hòa
Phường Yên Hòa, Quận Cầu Giấy, Hà Nội

(024) 3556-4001 ☎ (04) 3556-8941

Contact@nature.org.vn

<http://www.nature.org.vn>

ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU

Dành cho chuyên gia tư vấn trong nước

Đánh giá mức độ hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản

Bối cảnh

Luật Khoáng sản 2010, Luật Bảo vệ môi trường 2020 và các văn bản hướng dẫn luật có liên quan đã bổ sung những quy định về hoàn thổ, phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản. Thực tế cho thấy, việc hoàn thổ, phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản là rất cần thiết để bảo vệ môi trường và phục hồi môi trường, hệ sinh thái sau khi kết thúc hoạt động khai thác khoáng sản. Các văn bản pháp luật liên quan có quy định doanh nghiệp sau khi kết thúc khai thác khoáng sản phải có trách nhiệm lập, trình cơ quan có thẩm quyền đã cấp giấy phép khai thác trước đó phê duyệt đề án đóng cửa mỏ để thực hiện công tác cải tạo, phục hồi môi trường. Theo đó, doanh nghiệp phải báo cáo cơ quan có thẩm quyền cấp phép khai thác kiểm tra, nghiệm thu làm cơ sở ban hành quyết định đóng cửa mỏ.

Theo quy định tại Luật BVMT, các doanh nghiệp khai thác khoáng sản phải ký quỹ bảo vệ môi trường nhằm đảm bảo các tổ chức, các nhân có trách nhiệm phục hồi môi trường, xử lý rủi ro, nguy cơ ô nhiễm môi trường phát sinh từ hoạt động khai thác khoáng sản. Tuy nhiên, số tiền ký quỹ hiện nay được đánh giá là thấp hơn so với chi phí thực tế để thực hiện hoàn thổ và phục hồi môi trường dẫn đến tại một số địa phương có tình trạng doanh nghiệp chịu mất tiền ký quỹ và không thực hiện các biện pháp hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác. Ngược lại, ở một số địa phương doanh nghiệp đã thực hiện hoàn thổ nhưng do các quy định hiện nay chưa có tiêu chí đánh giá mức độ phục hồi môi trường, hệ sinh thái và sau đó không có thêm các buổi thanh tra, kiểm tra nên tỉ lệ phục hồi môi trường ở mức thấp. Bên cạnh đó, một số mỏ đã được hoàn thổ, phục hồi hiện trạng môi trường nhưng đời sống cộng đồng dân cư cũng không được cải thiện. Một số mỏ đã đến thời hạn phải đóng cửa, có mỏ thực hiện san gạt, trồng cây nhưng chưa triệt để, tỷ lệ, chất lượng cây trồng chưa đảm bảo theo yêu cầu, còn mang tính đối phó, một vài năm sau cây không sống được, phần lớn các khu vực sau khai thác chỉ còn là đồi trọc hoặc còn nguyên moong khai thác không được san lấp.

Trong quá trình khai thác khoáng sản, lớp phủ thổ nhưỡng bị xáo trộn mạnh, chất lượng đất bị thay đổi nhiều, vì vậy để đảm bảo chất lượng của công tác hoàn thổ phục hồi môi trường đảm bảo sau khi thực hiện đóng cửa và bàn giao mỏ vẫn có thể phát triển ngành kinh tế khác trên phần diện tích

đó, điều này đòi hỏi cần có bộ tiêu chí đánh giá chất lượng sau hoàn thổ để phục vụ cho quá trình bàn giao, hoàn trả đất sau khai thác giữa doanh nghiệp và chính quyền địa phương.

Nhằm góp ý nội dung liên quan đến đánh giá mức độ hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản cho Luật khoáng sản sửa đổi sắp tới, Trong khuôn khổ dự án “PanNature-advocacy and EITP” do Oxfam tài trợ, Trung tâm Con người và Thiên nhiên thực hiện nghiên cứu đánh giá về thực trạng hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản tại hai tỉnh Lào Cai và Yên Bái nhằm đưa ra một số nhận định và khuyến nghị về việc cần thiết phải xây dựng bộ tiêu chuẩn đánh giá mức độ hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản đóng góp vào tiến trình sửa đổi Luật khoáng sản trong thời gian tới.

Trung tâm Con người và Thiên nhiên chọn hai tỉnh Lào Cai, Yên Bái là địa bàn để nghiên cứu, đây là hai tỉnh có hoạt động khai thác khoáng sản rầm rộ với số lượng mỏ khai khoáng lớn so với các tỉnh trên cả nước. Qua kết luận của Thanh tra Chính phủ về hoạt động khai thác khoáng sản trên địa bàn tỉnh Lào Cai giai đoạn 2005-2015, trên địa bàn tỉnh có trường hợp dự án khai thác vàng gốc được cho thuê đất rừng phòng hộ để khai thác, điều này đặt ra câu hỏi liệu môi trường rừng có được phục hồi như hiện trạng ban đầu. Ngoài ra, trên địa bàn 2 xã Chấn Thịnh và Bình Thuận (Văn Chấn, Yên Bái) cũng đang tồn tại thực trạng các mỏ khai thác khoáng sản đổ thải tùy tiện, lấp ruộng, lấp suối, không hoàn thổ sau khi khai thác... ảnh hưởng đến đời sống người dân.

Mục tiêu hoạt động: Đánh giá mức độ hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản từ đó đưa ra các khuyến nghị xây dựng bộ tiêu chuẩn đánh giá mức độ hoàn thổ phục hồi môi trường

Nội dung công việc

- Tổng hợp tài liệu tham khảo về các quy định pháp luật liên quan đến hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản;
- Xây dựng đề cương nghiên cứu về các chỉ tiêu đánh giá hoàn thổ phục hồi môi trường;
- Thực địa tại 2 tỉnh: Lào Cai, Yên Bái;
- Thu thập số liệu và thông tin, đánh giá mức độ hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác tại 2 tỉnh và đưa ra khuyến nghị xây dựng bộ tiêu chuẩn đánh giá mức độ hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản.

Yêu cầu sản phẩm

- 01 báo cáo đánh giá hiện trạng hoàn thổ phục hồi môi trường trong đó bao gồm các khuyến nghị xây dựng bộ tiêu chuẩn đánh giá mức độ hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản.

Thời gian và kinh phí

Thời gian thực hiện: từ tháng 6 – 8/2022

Kinh phí: Các kinh phí cho chuyên gia thực hiện hoạt động sẽ do Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) chịu trách nhiệm chi trả theo đúng Quy định Tài chính hiện hành của Trung tâm.

Nội dung và kế hoạch chi tiết thực hiện ở bảng dưới đây:

STT	Hoạt động	Thời gian hoàn thành	Địa điểm	Ngày công
1	Tổng hợp tài liệu tham khảo về các quy định pháp luật liên quan đến hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản.	Tuần 1, tháng 6	Hà Nội	2
2	Xây dựng đề cương nghiên cứu về các chỉ tiêu đánh giá hoàn thổ phục hồi môi trường.	Tuần 2, tháng 6	Hà Nội	2
3	Thực địa tại Lào Cai.	Tuần 3-4, tháng 6	Lào Cai	3
4	Thực địa tại Yên Bái.	Tuần 3-4, tháng 6	Yên Bái	3
5	Viết báo cáo đánh giá và khuyến nghị xây dựng bộ tiêu chuẩn đánh giá mức độ hoàn thổ phục hồi môi trường sau khai thác khoáng sản.	tháng 7	Hà Nội	3
6	Chỉnh sửa lại báo cáo theo góp ý	Tuần 1 tháng 8	Hà Nội	1
7	Trình bày tại hội thảo			0
Tổng				14

6. Yêu cầu đối với trình độ năng lực của chuyên gia

- Có ít nhất 5 – 10 năm kinh nghiệm thực tế trong việc đánh giá tác động môi trường, hệ sinh thái – xã hội và hiểu biết sâu về chính sách, văn bản pháp luật trong lĩnh vực bảo vệ môi trường nói chung và đối với ngành khoáng sản nói riêng;
- Có kinh nghiệm góp ý xây dựng chính sách về môi trường trong khai thác khoáng sản
- Có kinh nghiệm làm việc với cơ quan quản lý trung ương và địa phương trong lĩnh vực bảo vệ môi trường, khai thác khoáng sản;
- Có kinh nghiệm đi thu thập thông tin ngoài thực địa và làm việc với cộng đồng;
- Cam kết tốt về thời gian.

7. Cách thức thực hiện

Chuyên gia sẽ làm việc và phối hợp với cán bộ phụ trách của Trung tâm Con người và Thiên nhiên và cán bộ của Oxfam Việt Nam để trao đổi và thực hiện những hoạt động theo chuyên môn và kế hoạch đã đề ra.

Mọi thông tin liên quan, xin vui lòng liên hệ:

Bà Nguyễn Trần Mỹ Linh – Trợ lý dự án

Phòng Nghiên cứu Chính sách

Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature)

Số 24 H2 Khu đô thị mới Yên Hòa, Cầu Giấy, Hà Nội

ĐT 0971580655; Email: mylinh@nature.org.vn